

I. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร สถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษา ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญ ต่อการช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาได้พยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

สามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นเอกสารของทางราชการ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ปฏิบัติตามและเข้าใจตรงกัน
2. เป็นแผนการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
3. เป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ
4. เป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
5. เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม
6. เป็นตัวกำหนดลักษณะและรูปแบบของสังคมในอนาคต และเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของประเทศ
7. เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานตามนโยบายของการจัดการศึกษา

2. หลักสูตรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง พร้อมอธิบาย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (objective) เพื่อสร้างแนวทางในการจัดการศึกษาว่าหลักสูตรนั้นๆ มุ่งให้ผู้เรียนไปในลักษณะใดบ้าง เช่น ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ หลังจากจบการศึกษาระดับนั้นๆ แล้ว เป็นต้น
2. เนื้อหา (content) เป็นเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ โดยจะต้องครอบคลุมถึงทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมต่างๆ ด้วย เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนซึ่งครูผู้สอนจะมีบทบาทมากที่สุดสำหรับองค์ประกอบนี้ โดยถือว่าการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการนำเนื้อหาในหลักสูตรนั้นๆ ไปใช้
4. การประเมินผล (evaluation) เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรนั้นๆ บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรต่อไป

3. จงอธิบายความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะกับ โรงเรียนและระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอนวัสดุอุปกรณ์ วิธีสอนรวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้าง โอกาสทางการเรียนใหม่ โดยหลักการทั่วไป ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรในระดับชาติหรือระดับสถานศึกษา จะมีวิธีดำเนินการในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ เริ่มด้วยการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร อย่างไรก็ตาม แต่ละขั้นตอนอาจมีการกระจายกิจกรรมให้ละเอียดและครอบคลุมมากขึ้นได้ เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของหลักสูตรแต่ละระดับหรือแต่ละประเภท

4. หากนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ท่านจะนำรูปแบบการพัฒนาของนักพัฒนาหลักสูตรท่านใด พร้อมเหตุผล

ข้าพเจ้าเลือกรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ชำรง บัวศรี เพราะมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรที่พออ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่ายและอธิบายรายละเอียดได้ชัดเจนง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ ยกตัวอย่างเช่นชำรง บัวศรี ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (education goals and policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (curriculum aims) หมายถึงผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (types and structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (subject objectives) หมายถึงผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (instructional objectives) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหากำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (instructional strategies) หมายถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (curriculum materials and instructional media) หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน